

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ВИМУШЕНА НЕОБХІДНІСТЬ ЧИ ОБ'ЄКТИВНА РЕАЛЬНІСТЬ?

Корнієнко О.О.,

*к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права,
ВНЗ «Університету економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: korniyenko00@krok.edu.ua*

Епідеміологічна ситуація, що склалася у світі, посприяла актуальному пришвидшенню трансформацій у різних сферах життя, зокрема в освіті та науці. Ці зміни швидкими темпами знайшли своє втілення в сучасній вищій школі. Упродовж фактично всього 2020 року керівники всіх ЗВО разом із своїми науково-педагогічними працівниками намагалися мобільно налагодити дистанційне навчання на належному рівні з метою надання безперервних освітніх послуг. Хоча питання про перехід на змішане чи дистанційне навчання в наукових колах до цього порушувалося не один раз, багато хто сприймав ці нововведення як тимчасові заходи. Отже, метою статті є деталізувати шляхи нагального реформування освіти в контексті її дистанційних форм.

3 лютого 2021 році відбулося засідання Комітету Верховної Ради з питань освіти, науки та інновацій на якому Міністр освіти і науки Сергій Шкарлет висвітлив основні завдання, які ставить перед собою МОН на 2021 рік. Одне з них – широке впровадження цифрової трансформації освіти і науки.

Як зазначив сам Міністр «Діджиталізація всіх сфер суспільного життя є актуальним напрямом не лише через пандемію, а й загалом через глобальні тренди сьогодення та загальнодержавну політику щодо вектору цифрової трансформації держави. Вказані кроки – пріоритетні, проте є ще низка підпроектів із цифрової трансформації, над якими наша команда працює щодня» [1].

На думку Ю. Арешонкова, необхідність цифровізації університетської освіти очевидна. Адже є міжнародний досвід такої освітньої діяльності та створення мережевих університетів без кордонів [2].

На підтримку попередньої думки, знаходимо цікаві дані в дослідженні І. Кузьміної, що ще вкінці 1997 року у 107 країнах діяло близько 1000 навчальних закладів дистанційного типу. А станом на 2000 рік правом на дистанційну освіту скористалося – 90 млн. осіб. Згідно прогнозів у 2023 році цей показник становитиме 120 млн. осіб [3].

Безумовно, форсовані зміни у дистанційних формах та методах роботи університетів сьогодні багато в чому є недосконалыми, тому вимагають централізованого, методичного та невідкладного втручання та контролю з боку Міністерства освіти та науки України. Перехід до змішаного та дистанційного навчання відбувся шляхом проб та помилок, які необхідно врахувати при подальшій роботі.

На порядку денному, для забезпечення ефективного запровадження змішаного та дистанційного навчання, стоять питання які потребують нагального вирішення:

- розроблення спільної цифрової стратегії;
- уніфікації правил і вимог для учасників освітнього процесу із використанням новітніх технологій;
- оновлення всієї нормативно-правової бази, яка регулює правовідносини у сфері освіти в частині організації і здійснення дистанційного та змішаного навчання;
- оновлення вимог до роботи науково-педагогічних працівників у цифровому середовищі [2];
- труднощі ідентифікації дистанційних студентів;
- низька пропускна спроможність електронної мережі під час навчальних чи екзаменаційних телеконференцій [3].

Як зазначає у своєму дослідженні Ю. Арешонков, перехід до нових форм навчання сприятиме реальному зниженню «статусу університетських дипломів в умовах відкритого і мережевого навчання [...] фактичне зростання навантаження викладача в умовах цифровізації освіти, яке поки нормативно не враховується у системі нормування оплати праці», а також – нівелюванню функції «соціалізації здобувачів освіти, які переважно випадають із мікросоціуму закладу вищої освіти та індивідуалізуються в цифровому середовищі» [2].

Проблемним питанням залишається стимулювання самостійної роботи студентів. Неготовність частини науково-педагогічних працівників вийти із так званої «зони комфорту» та до переходу із простору студентських аудиторій у віртуальний світ до швидкої, а головне якісної трансформації.

Утім до переваг дистанційної освіти все ж варто віднести:

- відсутність географічних обмежень;
- гнучкість навчання (у час який зручний для слухача курсу, за умови, що здійснюється запис, який в подальшому направляється студенту), що, своєю чергою, перетворюється в індивідуальний графік навчання;
- до послуг дистанційної освіти будуть звертатися справді вмотивовані абітурієнти, які будуть зацікавлені отримати якісні знання, що сприяє відходу від «культу диплому про вищу освіту»;
- зручність та доступність до освітнього простору;
- здешевлення процесу отримання освіти (відсутність витрат на проїзд, проживання, оплату помешкання тощо);
- до того ж, на думку І. Кузьміної, дистанційна освіта розширює коло потенційних абітурієнтів [3].

Також зміни в освітньому процесі сприяють долаттю нових викликів і викладачами, і студентами. Тут проявляються і вміння користуватися сучасними технологіями (безперечна перевага в цьому молоді). Актуалізується, як ніколи, питання знання іноземних мов. По-перше, це дозволить отримати якісну європейську освіту самому абітурієнту; по-друге, інтегруватиме туди і викладачів.

Отже, різючі зміни в організації освітнього процесу минулого року стали серйозним викликом для українських закладів вищої освіти. Питання

дистанційної та змішаної освіти, які десятиліттями дискутувалися в академічних кабінетах, стали практичною потребою освіти сьогодення. І хоча на сьогодні залишається багато проблемних питань, які потребують нагального вирішення, цифрова трансформація в освіті є однозначно позитивним явищем та сприятиме підвищенню якості знань та глибшій інтеграції України в європейський освітній простір.

Список використаних джерел:

1. Цифрова трансформація освіти і науки є однією з ключових цілей МОН на 2021 рік, – Сергій Шкарлет. Вища освіта: Інформаційно-аналітичний портал про вищу освіту в Україні та за кордоном URL: <http://vnz.org.ua/novyny/nauka/11321-tsyfrova-transformatsija-osvity-i-nauky-e-odnieju-z-kljuchovyh-tsilej-mon-na-2021-rik-sergij-shkarlet> (дата звернення 1.03.2021).
2. Арешонков В.Ю. Цифровізація вищої освіти: виклики та відповіді. Вісник НАПН України, 2020. №2. DOI: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2020-2-2-13-2>
3. Кузьміна І. Проблеми та переваги дистанційного навчання. Науково-практична конференція «Новітні освітні технології» URL: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1031> (дата звернення 2.03.2021).